

Τασούλα Τσιλιμένη, Γάτα, σκύλος κι ένα αρνί πορτρέτα σε μια γκαλερί, εικ. Κατερίνα Βερούτσου, εκδόσεις Μεταίχμιο, 2010.

Φεβρουάριος 2011- ΤΕΥΧΟΣ 12

Τασούλα Τσιλιμένη, Γάτα, σκύλος κι ένα αρνί πορτρέτα σε μια γκαλερί, εικ. Κατερίνα Βερούτσου, εκδόσεις Μεταίχμιο, 2010.

Το βιβλίο της Τασούλας Τσιλιμένη Γάτα, σκύλος κι ένα αρνί πορτρέτα σε μια γκαλερί, είναι μια συγκινητική και τρυφερή ιστορία που έχει φιλία, αγάπη, αγάπη για τα ζώα, αγάπη για την τέχνη, εικόνες της σύγχρονης καθημερινότητας και στιγμιότυπα της κοινής ζωής ανθρώπων και ζώων, ειδικότερα τον ιδιαίτερο τρόπο επικοινωνίας που έχουν, ή πάντως μπορούν να αναπτύξουν, άνθρωποι και ζώα. Αφηγείται την αρμονική συμβίωση μιας ιδιότυπης οικογένειας τα μέλη της οποίας είναι ο κύριος Κώστας, καθηγητής της Σχολής Καλών Τεχνών, η γυναίκα του η Λίζα, μια γάτα, ένας σκύλος και ένα αρνί.

Η οικογένεια δημιουργείται σταδιακά όταν ο κύριος Κώστας και η κυρία Λίζα αποφασίζουν να εγκαταλείψουν το αστικό περιβάλλον και να ζήσουν στην εξοχή. Οι νέες συνθήκες τους, στη φύση, θα φέρουν κοντά τους, το ένα μετά το άλλο, τα τρία συμπαθητικά κατοικίδια. Έτσι έγιναν πέντε, όσα και τα δάχτυλα του ενός χεριού. Κι αγαπήθηκαν πολύ: φράση που συμπυκνώνει τη δύναμη της αγάπης, παραπέμποντας συμβολικά στη δύναμη της «γροθιάς».

Ο τίτλος του βιβλίου είναι ιδιαίτερα αποκαλυπτικός του περιεχομένου: τα τρία ζώα θα γίνουν «πορτρέτα σε μια γκαλερί». Ο τίτλος είναι επίσης αποκαλυπτικός και της πρόθεσης της συγγραφέως: μια πρώτη επαφή των μικρών αναγνωστών με την τέχνη της ζωγραφικής. Σ' αυτό τουλάχιστον συνηγορεί και το γλωσσάρι με όρους της ζωγραφικής στο τέλος του βιβλίου. Όμως, σε μια πνευματική δημιουργία, όπως είχε σωστά επισημάνει κάποτε ο συγγραφέας Robert Louis Stevenson, εκτός από την πρόθεση, που είναι σημαντική και ζωτικής σημασίας, κυρίαρχο χαρακτηριστικό είναι και η διάθεση του δημιουργού, η στάση του που μπορεί να περικλείει, και να μεταφέρει, μια αντίληψη ζωής. Και η αντίληψη που πρωτίστως διαχέεται στο βιβλίο αυτό είναι η ομορφιά της αρμονικής συμβίωσης καθώς και η δυνατότητα αρμονικής συμβίωσης μεταξύ ετερόκλητων ομάδων. Τα μέλη που συγκροτούν την ιδιαίτερη αυτή ευτυχισμένη οικογένεια δε συνδέονται με δεσμούς αίματος και επιπλέον έχουν διακριτή διαφορετική ταυτότητα. Έχουν όμως ισχυρούς δεσμούς αγάπης που τους διατυπώνουν με ποικιλία συναισθηματικών εκφράσεων. Η δύναμη του βιβλίου βρίσκεται επίσης και στον τρόπο με τον οποίο προβάλλονται αυτές οι συναισθηματικές εκφράσεις. Ο λόγος της εξιστόρησης είναι emphaticός, ελλειπτικός και σύμφωνος με τις τεχνικές της εικονοπλαστικής αφήγησης: Περασμένα μεσάνυχτα, και στην οδό Αγράμπελης ο κύριος Κώστας στριφογυρίζει στο κρεβάτι του δίχως να μπορεί να κοιμηθεί. Τραβάει την κουβέρτα, αγκαλιάζει το μαξιλάρι, γυρίζει απ' τη μια γυρίζει από την άλλη, μα τίποτα!.

Είναι σύνηθες σ' ένα βιβλίο για παιδιά οι χαρακτήρες να είναι μόνο ζώα ή και ζώα, ακόμη και ανομοιογενή ζεύγη ζώων, με ανθρωπόμορφα χαρακτηριστικά διατηρώντας ωστόσο κάποιες από τις ιδιότητες που τους χάρισε η φύση, Η παρουσία τους στην μυθοπλασία εξυπηρετεί στον σχολιασμό ανθρώπινων συμπεριφορών και στη μεταφορά εμπειριών, πρακτικής και ηθικής αξίας, που αφορούν την, κάποτε σκληρή, πραγματικότητα των αναγνωστών. Επιπλέον, ψυχαναλυτικές προσεγγίσεις, όπως του Nicholas Tucker, θεωρούν ότι τα παιδιά ταυτίζονται πιο εύκολα με χαρακτήρες μικρόσωμα ζώα διότι νιώθουν ότι έχουν τις ίδιες απειλές και δυσκολίες. Στο συγκεκριμένο βιβλίο της Τασούλας Τσιλιμένη, οι τρεις μικροί, διαφορετικοί και αγαπημένοι μεταξύ τους χαρακτήρες του ζωικού βασιλείου, χωρίς να εξυπηρετούν απόλυτα αυτές τις λειτουργίες αλλά και χωρίς να απομακρύνονται τελείως από αυτές, κάνουν και κάτι άλλο. Μας θυμίζουν καταρχήν το σημαντικό της φύσης, το αναπόσπαστο της φύσης από την ανθρώπινη ζωή και στον πολιτισμό της. Ακόμη, δίνοντας λύση στο πρόβλημα του κυρίου Κώστα και νόημα στη ζωή του ζευγαριού της οδού Αγράμπελης, μας θυμίζουν επίσης την καθοριστική, κάποτε καταλυτική παρουσία τους, στη ζωή των ανθρώπων.

Ιδιαίτερη δυναμική αποκτά το βιβλίο χάρη στις εικονογραφικές διατυπώσεις της Κατερίνας Βερούτσου. Ουσιαστικά διαφοροποιημένες από τις συμβατικές αντιλήψεις περί εικονογράφησης βιβλίων για παιδιά, κοινοποιούν, με θαυμαστή τεχνική, μία βασική αρχική πρόθεση του βιβλίου: τη δύναμη της ζωγραφικής τέχνης να δημιουργήσει και να εκφράσει έντονα συναισθήματα.

**Σοφία Γαβριηλίδου,
Επίκουρος Καθ. στη Συγκριτική Παιδική Λογοτεχνία στο ΑΠΘ**